

Utdanningssektoren – hvordan jobbes det for å øke kompetanse og kvalitet innenfor opplæring i vannaktiviteter i de nordiske landene?

Øyvind Bjerke
Jon Sundan
Egil G. Gjølme
Monika Haga

Norske barn er dårligst i Norden til å svømme

Faktasjekk
Embed artikkel

Foto: Gorm Kallestad / NTB scanpix.

Stavanger Aftenblad

Dårligst til å svømme i Norden: – Tar for lett på undervisningen

Bare to av fem 5.-klassinger i Norge anses som svømmedyktige. På Delfinen svømmeskole prøver de å motvirke trenden.

Publisert: 20. juli 2023

1 av 3 nordmenn er ikke svømmedyktige

Fersk undersøkelse viser at de fleste nordmenn ikke klarer kravet for å regnes som svømmedyktige. - Gode svømmeferdigheter kan redde liv, både ditt eget og andres i sommer.

Redaksjonen
Publisert: 20. juli 2023

Stemmer dette?

- Hva er målt?
- Hvordan undersøkt?
- Hvem er undersøkt?
- Hvorfor er det i så fall slik?

Studier på svømmedyktighet

(Swimming or aquatic ability, -skills, and -competence)

Norske studier:

- Norges Svømmeforbund (2003, 2009, 2013, 2021)
 - [Selvrapportering](#) ($N = 1877$) (Omtrent hvor langt er det LENGSTE du har svømt sammenhengende (uten flytehjelpemidler)?)
 - 5. trinn: 41% svømme 200 meter eller lengre
 - 39% - kompetansemål etter 4. trinn
- Moen et al. (2018). Kartleggingsundersøkelse - kropp
 - [Selvrapportering](#) ($N = 1968$)
 - 40,5% - kompetansemål etter 4. trinn

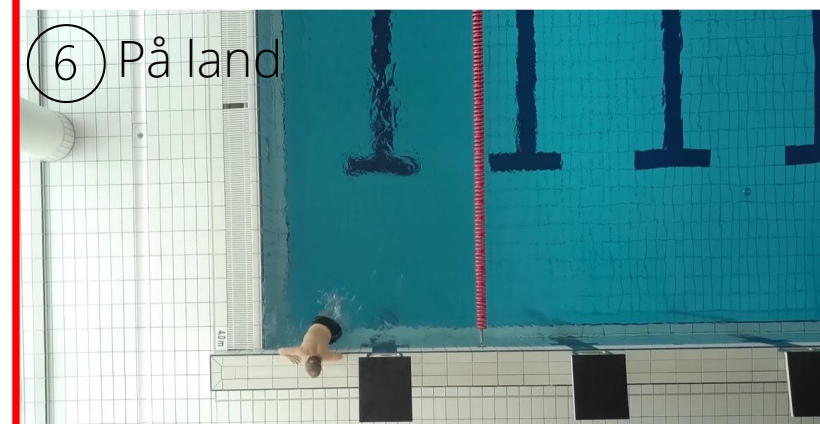
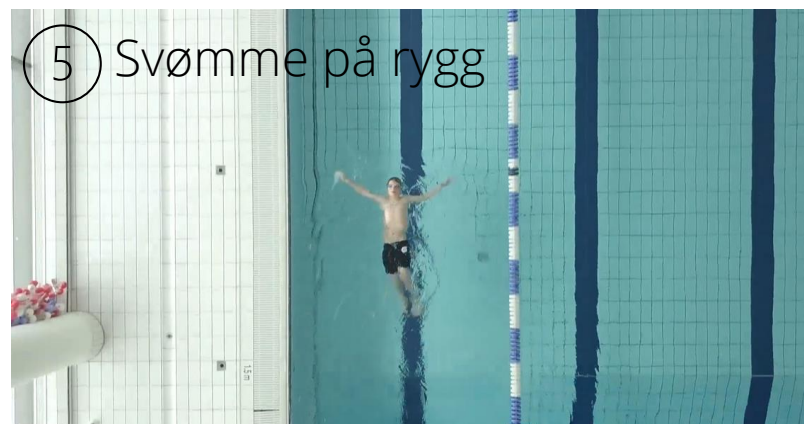
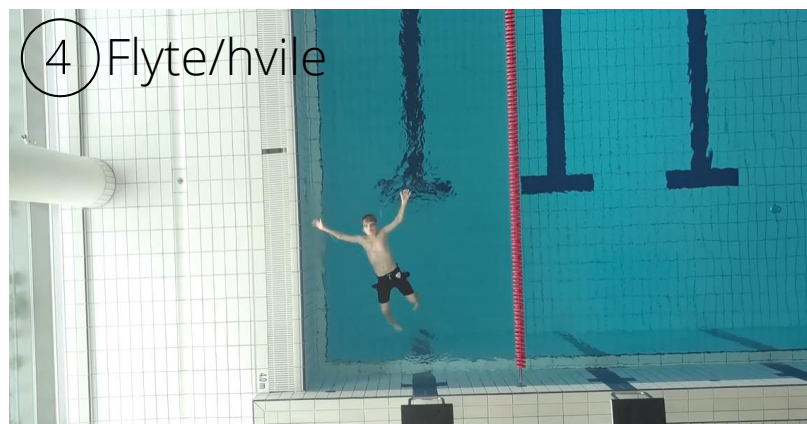
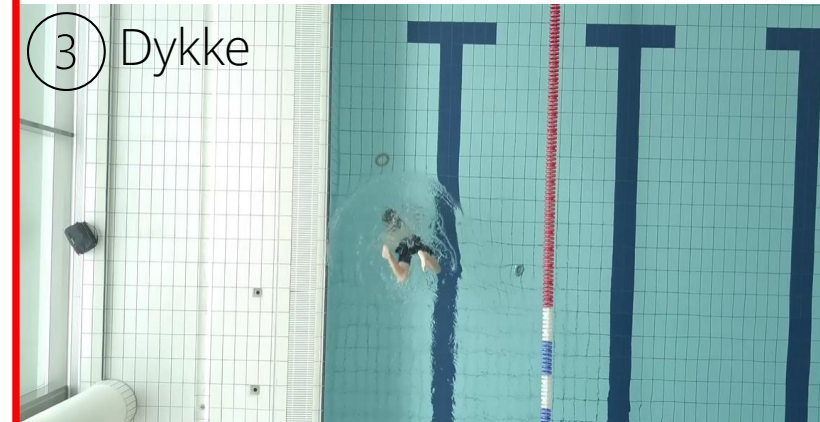
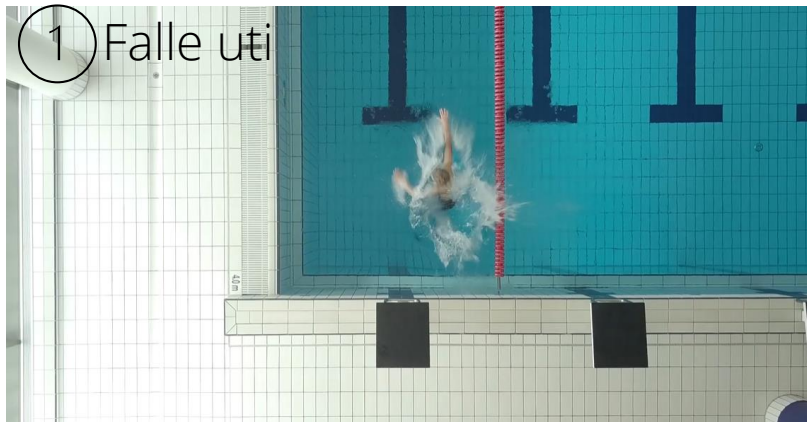
Skandinaviske studier:

- Pilgaard et al. (2019). Simkunnighet (SE).
 - [Selvrapportering](#) ($N = 1773$). «I can swim 200 metres» – 1
 - 4. trinn: 77% - 200 meter eller lengre
- Rasmussen et al. (2019). Svømmeduelighet (DK).
 - 4. Trinn ferdighetsprøve ($N = 315$). 70% svømmer 200 meter eller lengre
 - 5. trinn ($N = 205$): 81%)

Forskjell på
hvordan
svømmeferdighet
blir målt

Norsk standard

- vere symjedyktig ved å falle uti på djupt vatn, symje 100 meter på magen, og undervegs dykke ned og hente ein gjenstand med hendene, stoppe og kvile i 3 minutt (imens flyte på magen, orientere seg, rulle over, flyte på rygg), så symje 100 meter på rygg og ta seg opp på land

Nordisk standard

Nordisk samarbeid:

Etablere Nordisk konsortium
(fellesskap)

1. Workshop
2. Teams
3. Konferanser

Etablere felles forståelse for kvalitet
i utdanningen

Forskningsbasert kunnskap

ISLAND

FÆRØYENE

DANMARK

NORGE

SVERIGE

FINLAND

Felles kartlegging:

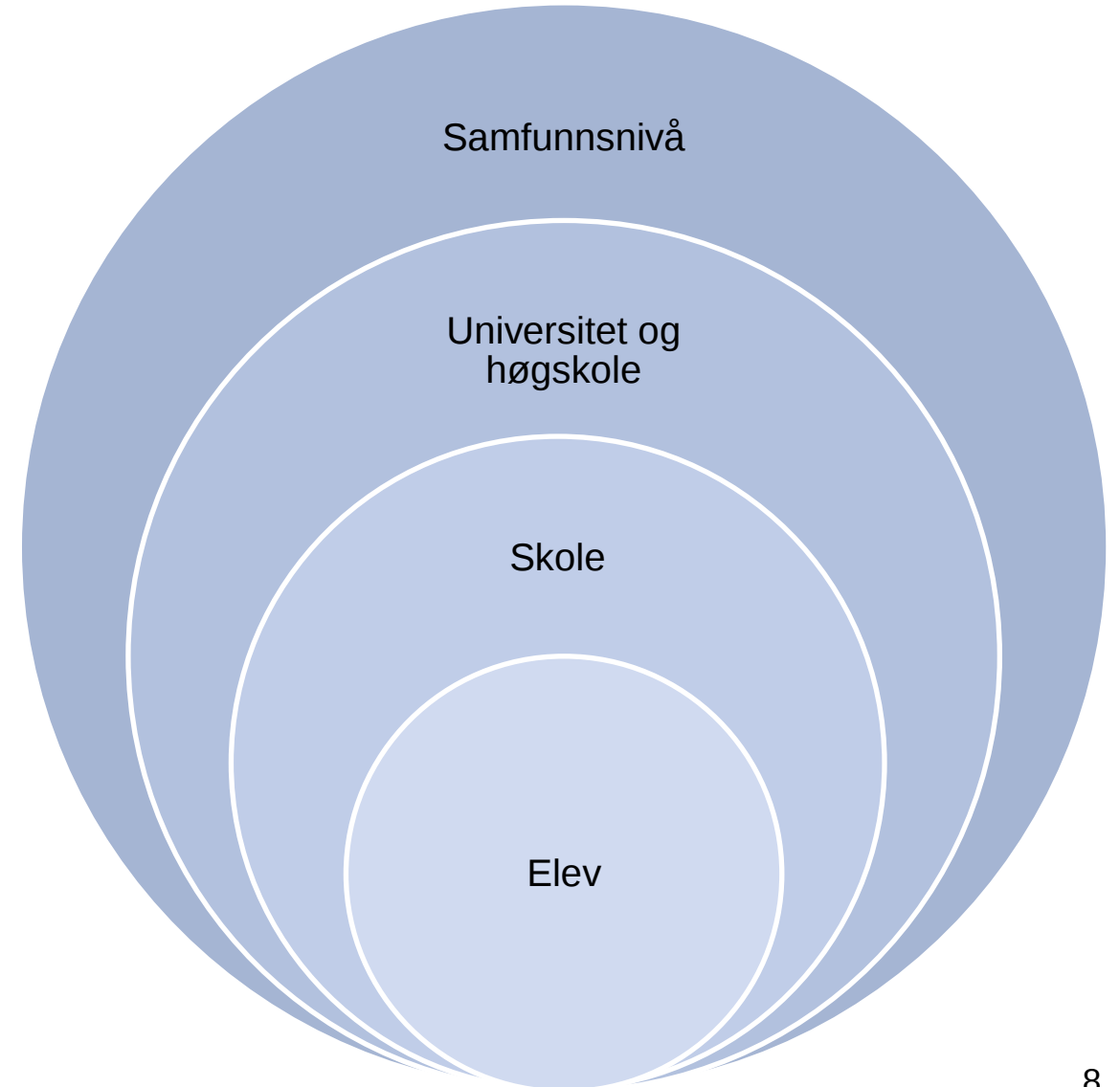
Faktaark →

- Definisjoner av svømmedyktighet?
- Kartlegging svømmeferdighet?
- Universitet og lærerutdanning
- Skolesvømming

Hvordan jobbes det svømmeopplæring i de ulike landene?

- Opplæringslov, læreplan
- Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærere - utdanning
- Den forståtte læreplan

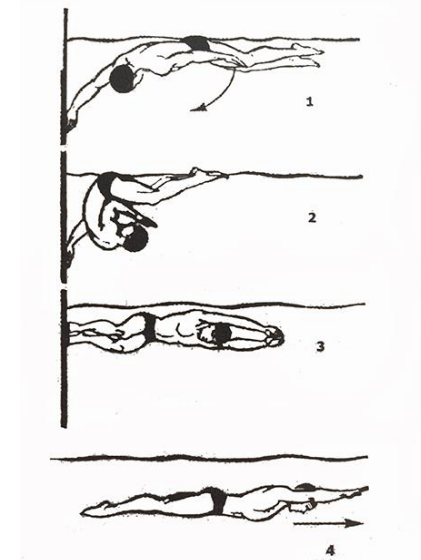

Foreløpige funn på tvers av de Nordiske landene

- Svømming som idrett
- Olympiske ideal:
 - Bryst, crawl, ryggcrawl, (butterfly), stuping, vendinger
- Innendørs opplæring

Foto: Elverum kommune

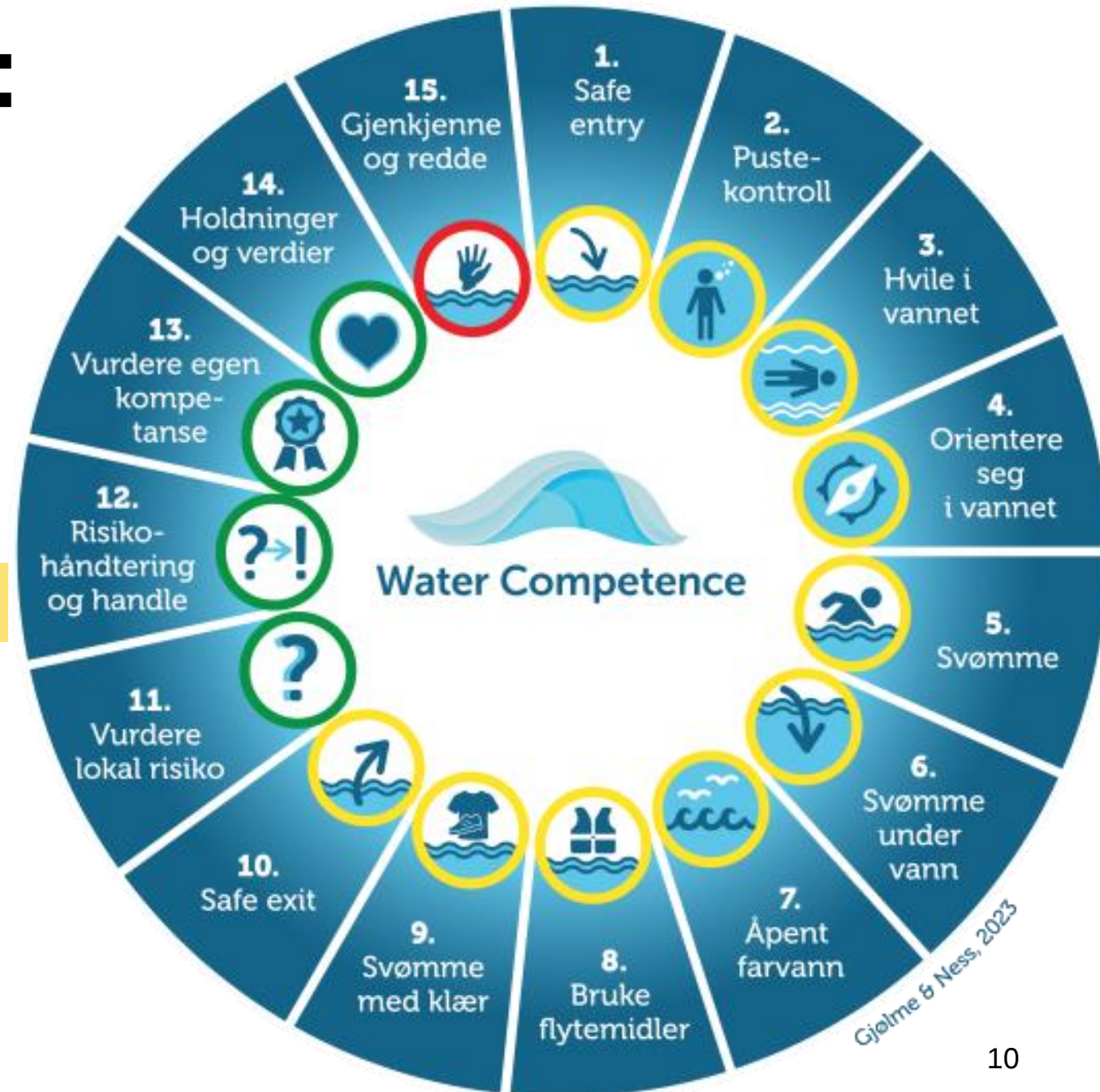
Utvidet forståelse:

Water competence

Drukningss-
forebygging

Bevegelsesglede

Meningsfull
aktivitet?

Svømmedyktig?

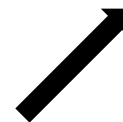
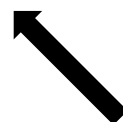
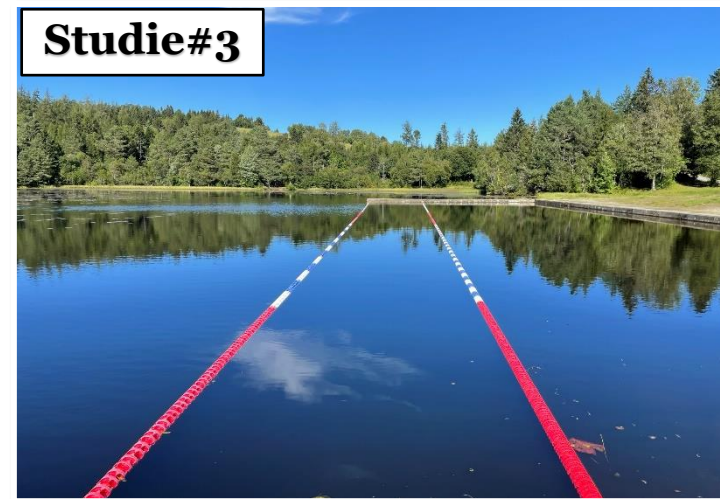
Hvordan etablere et måleverktøy for svømmedyktighet

- For lærere
 - Basert på kompetansemål
 - Læreplan i kroppsøving
- For forskere

Swimming Competence Assessment Scale

OBSERVASJONSSKJEMA SVØMMEDYKTIG

	Score		Kompetansebeskrivelse
Falle uti på dypt vann	3	Høy	Eleven faller uti, kommer til overflaten, og fortsetter
	2	Nokså høy	Eleven faller uti fra huksittende eller sittende på kant, kommer til overflaten og forsetter
	1	Nokså lav	Eleven faller uti, kommer til overflaten, men holder seg i kant/baneskiller før fortsettelse
	0	Lav	Eleven klarer ikke å falle uti, men klatrer uti fra stige eller trapp og fortsetter
Framdrift på magen	Score		Kompetansebeskrivelse
	3	Høy	Eleven tar seg fram 100 meter kontinuerlig
	2	Nokså høy	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile/flyte i vannet en eller flere ganger
	1	Nokså lav	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile en eller flere ganger (stå på bunnen, henge på baneskiller eller på kanten ved vending)
	0	Lav	Eleven er ikke i stand til å ta seg fram 100 meter
Dyke	Score		Kompetansebeskrivelse
	3	Høy	Eleven dykker ned til bunnen og utfører oppgaven på første forsøk
	2	Nokså høy	Eleven dykker ned til bunnen og utfører oppgaven på andre forsøk
	1	Nokså lav	Eleven dykker ned til bunnen, men trenger tre eller flere forsøk på å fullføre oppgaven
	0	Lav	Eleven klarer ikke å dykke ned til bunnen
Hvile / Flyte	Score		Kompetansebeskrivelse
	3	Høy	Eleven hviler/flyter uanstrengt i 3 minutter uten å korrigere hvileposisjon nevneverdig
	2	Nokså høy	Eleven hviler/flyter forholdsvis uanstrengt i 3 minutter, men korrigerer hvileposisjon gjentatte ganger med aktive bevegelser
	1	Nokså lav	Eleven hviler/flyter anstrengt i 3 minutter, og må arbeide hardt for å kunne holde hvileposisjon
	0	Lav	Eleven er ikke i stand til å hvile/flyte i 3 minutter
Framdrift på ryggen	Score		Kompetansebeskrivelse
	3	Høy	Eleven tar seg fram 100 meter kontinuerlig
	2	Nokså høy	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile/flyte i vannet en eller flere ganger
	1	Nokså lav	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile en eller flere ganger (stå på bunnen, henge på baneskiller eller på kanten ved vending)
	0	Lav	Eleven er ikke i stand til å ta seg fram 100 meter
Ta seg opp på land	Score		Kompetansebeskrivelse
	3	Høy	Eleven tar seg til land fra vannflate til en opphøyd kant (typisk 30cm over vannflate)
	2	Nokså høy	Eleven tar seg til land via kant horisontalt med vannflate
	1	Nokså lav	Eleven tar seg til land via kant horisontalt med vannflaten, men trenger flere forsøk
	0	Lav	Eleven klarer ikke å ta seg opp på land uten å bruke stige/trapp, eller annen assistanse

Studie#1

MA SVØMMEDYKTIG

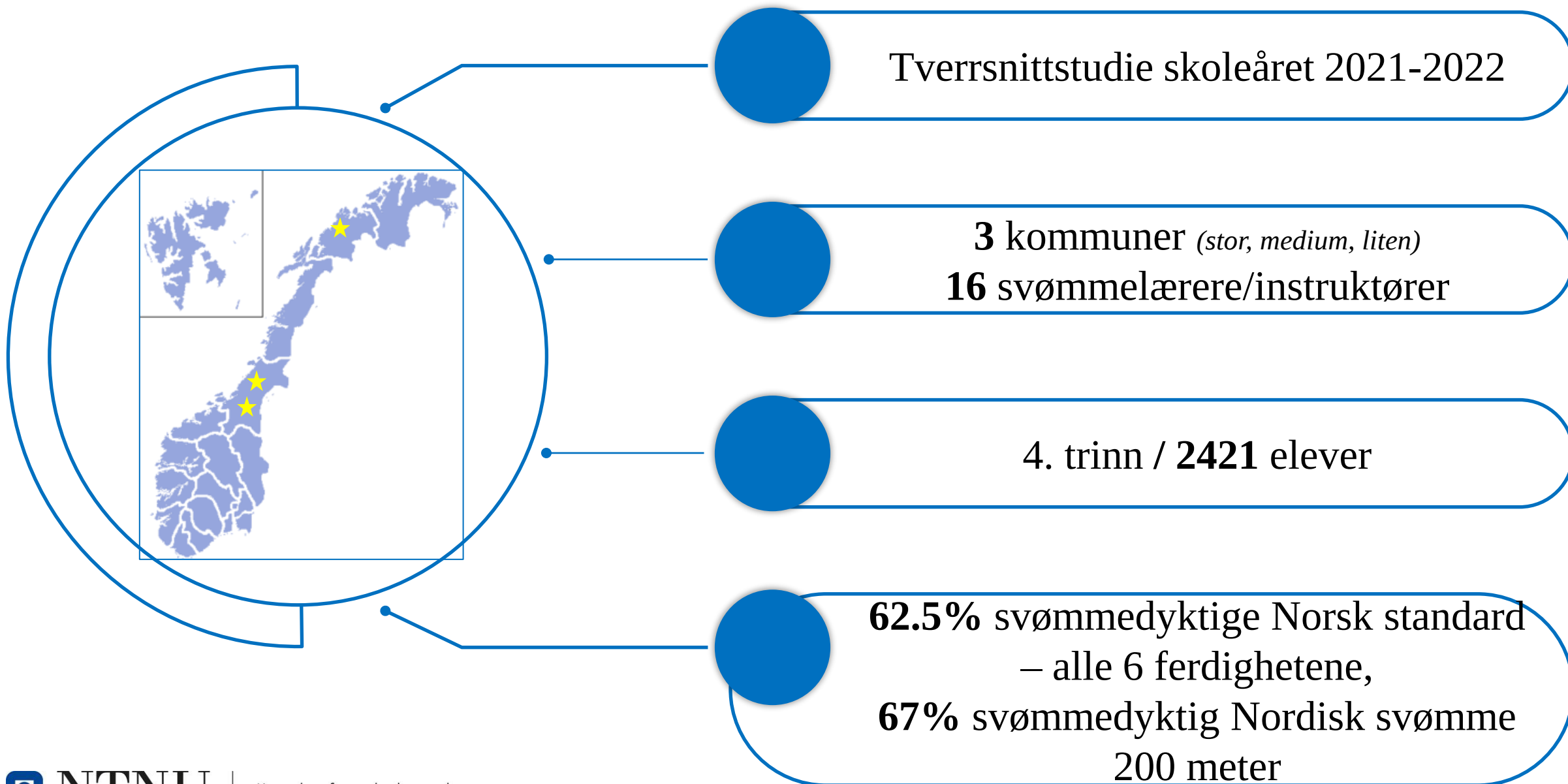
Felle ut på dykke	3	Høy	Eleven faller ut, kommer til overflaten, og fortsetter
	2	Nokså høy	Eleven faller ut fra hultstende eller sittende på kant, kommer til overflaten og fortsetter
	1	Nokså lav	Eleven faller ut, kommer til overflaten, men holder seg i kant/baneskiler før fortsettelse
	0	Lav	Eleven klarer ikke å felle ut, men klatrer ut fra stige eller trapp og fortsetter
		Score	Kompetansebeskrivelse
Framplett på magen	3	Høy	Eleven tar seg fram 100 meter kontinuerlig
	2	Nokså høy	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile/flyte i vannet en eller flere ganger
	1	Nokså lav	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile en eller flere ganger (stå på bunnen, henge på baneskiler eller på kanten ved vending)
	0	Lav	Eleven er ikke i stand til å ta seg fram 100 meter
		Score	Kompetansebeskrivelse
Dyke	3	Høy	Eleven dykker ned til bunnen og utfører oppgaven på første forsøk
	2	Nokså høy	Eleven dykker ned til bunnen og utfører oppgaven på andre forsøk
	1	Nokså lav	Eleven dykker ned til bunnen, men trenger tre eller flere forsøk på å fullføre oppgaven
	0	Lav	Eleven klarer ikke å dykke ned til bunnen
		Score	Kompetansebeskrivelse
Hvile/flyte	3	Høy	Eleven hviler/flyter uanstrengt i 3 minutter uten å korrigere hvileposisjon nevenverdig
	2	Nokså høy	Eleven hviler/flyter forholdsvis uanstrengt i 3 minutter, men korrigerer hvileposisjon gjensatte ganger med aktive bevegelser
	1	Nokså lav	Eleven hviler/flyter anstrengt i 3 minutter, og må arbeide hardt for å kunne holde hvileposisjon
	0	Lav	Eleven er ikke i stand til å hvile/flyte i 3 minutter
		Score	Kompetansebeskrivelse
Framplett på magen	3	Høy	Eleven tar seg fram 100 meter kontinuerlig
	2	Nokså høy	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile/flyte i vannet en eller flere ganger
	1	Nokså lav	Eleven tar seg fram 100 meter, men må underveis hvile en eller flere ganger (stå på bunnen, henge på baneskiler eller på kanten ved vending)
	0	Lav	Eleven er ikke i stand til å ta seg fram 100 meter
		Score	Kompetansebeskrivelse
Ta seg opp på land	3	Høy	Eleven tar seg til land fra vannflate til en opphøyd kant (typisk 30cm over vannflate)
	2	Nokså høy	Eleven tar seg til land via kant horisontalt med vannflate
	1	Nokså lav	Eleven tar seg til land via kant horisontalt med vannflaten, men trenger flere forsøk
	0	Lav	Eleven klarer ikke å ta seg opp på land uten å bruke stige/trapp, eller annen assistanse
		Score	Kompetansebeskrivelse

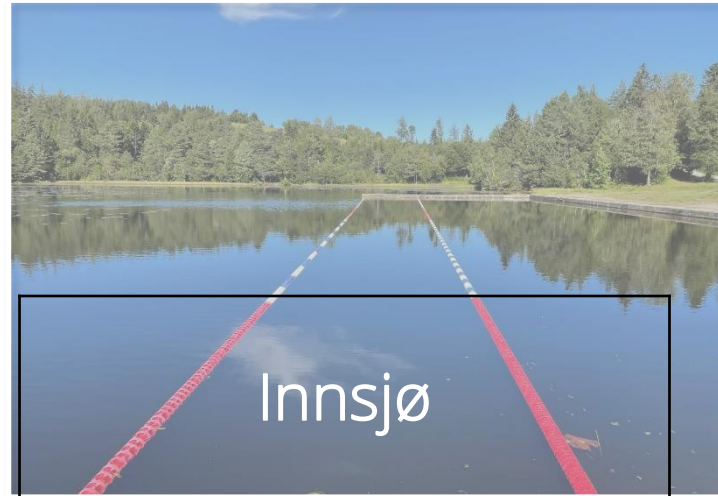
Oppfattet ferdighet:

Elever

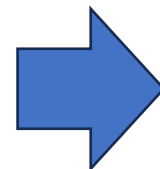
Lærere

Foreldre

	Nei	Ja	Total
Nei	17	1	18
Ja	42	23	65
Total	59	24	83

Konteksten er avgjørende

Vegen videre

- Kartlegge hele Norden basert på det nye måleinstrumentet (Swimming Competence Assessment Scale - SCAS)
- Pilotstudie 2024
- Full studie 202X
- Skrive en “Expert statement”
- Skaffe midler for opplæring
- Utvikle gode svømmeopplegg for lærere (kroppspøving)

Referanser

1. Moen, K. M., Westlie, K., Bjørke, L., & Brattli, V. H. (2018). Når ambisjon møter tradisjon: En nasjonal kartleggingsstudie av kroppsvøvingfaget i grunnskolen (5.–10. trinn). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/2482450>
2. Pilgaard, F. I. H., Östergren, P.-O., Olin, A., Kling, S., Albin, M., & Björk, J. (2020). Socioeconomic differences in swimming ability among children in Malmö, southern Sweden: Initial results from a community-level intervention. *Scandinavian Journal of Public Health*, 48(5), 495– 501. <https://doi.org/10.1177/1403494818821478>
3. Rasmussen, J. H., Christiansen, L. B., & K., Skovgaard, T. (2019). Nye veje til svømmeundervisning i skolen, Alle skal lære at svømme, status på svømmeundervisning i folkeskolen, Dansk Svømmeunion og Trygfonden. Hentet fra: <http://svoemningiskolen.dk/Ny-viden/Svoemmeundervisning-i-grundskolen/>
4. Sundan, J., Haga, M., & Lorås, H. (2023). Development and Content Validation of the Swimming Competence Assessment Scale (SCAS): A Modified Delphi Study. *Perceptual and Motor Skills*, 130(4), 1762-1780. <https://doi.org/10.1177/00315125231177403>
5. Sundan, J., Lorås, H., & Haga, M (in press). Construct Validity, Inter-Rater Reliability, and Test-Retest Reliability of the Swimming Competence Assessment Scale (SCAS).
6. Sundan, J., Haga, M., & Lorås, H. (in press). Swimming Competence in Physical Education Among 9–10-year-old Primary School Children.
7. Sundan, J., Lorås, H., & Haga, M (in press). Environmental Constraints: A Comparative Analysis of Swimming Competence in Different Aquatic Environments Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From swimming skill to water competence: Towards a more inclusive drowning prevention future. *International journal of aquatic research and education*, 10(2), 3.